

Saj tudi tega ni spisal in izdal liberalen učitelj, ampak slovenski škof, mož blagega spomina, nepozabni dr. Janez Zlatoust Pogačar, l. 1875. ob svojem nastopu.

Kdo ima prav? Ali dr. Bonaventura Jeglič ali dr. Zlatoust Pogačar? Eden vzdiguje duhovnike in ljudstvo proti novi šoli in učiteljstvu, drugi pa deluje za mir, spravo in skupno delovanje duhovnikov z učiteljstvom. Nikakor pa ne zvrčamo vse krivde na našega sedanjega škofa, saj je znano, da ga je samo sree in dobrota; krivi vsemu zlu so zgoraj omenjeni ljudski zapeljivci, ki bi radi gospodovali v prihodnji deželni zbornici. Da se pa to zlo, ki je krivo vsi naši neslogi, zaduši, moramo skrbeti pri bodočih deželnozborskih volitvah; zato: **Vsi na krov!**

Deželnozborski kandidat na svojo roko.

Ravnatelj meščanske šole v Krškem, g. Ivan Lapajne, deluje že dolgo vrsto let po slovenski domovini na raznih poljih v ljudsko blaginjo. Znan je kot dober šolnik in pisatelj, urednik minulih šolskih in drugih listov, govornik in poročevalec na učiteljskih shodih, ustanovitelj, reformator in revizor mnogostevilnih hranilnic in posojilnic i. t. d. G. Lapajne je tedaj mnogostranski talent. Vemo pa tudi, da vselej ne zadene prave strune, ki bi bila v korist našemu stanu. Na napačno struno je udaril tudi zdaj, ker je v sedanjih razmerah, ko se bje načel boj med napredkom in nazadnjaštvom, nastopil kot kandidat na svojo roko. Nismo vedeli, da je toliko zaostal v razmotrivanju načelnih nasprotstev naših političnih strank in bojev, da si upa nastopiti na svojo pest, z nekakega vzvišene stališča nad strankami kot deželnozborski kandidat. Začutil je kar naenkrat v sebi moč in veljavo, ki je potrebna onemu, ki bi hotel pomiriti tako hud strankarski boj, kot se bje na Kranjskem. Zato se nam je zdelo, ko smo brali Lapajnetov volilni oklic, da je g. Lapajne prespal zadnje desetletje našega političnega življenja. Nastopili so že drugi možje, ki so hoteli osnovati nekako srednjo stanko, ki bi pretakala neškodljivo sladko vodo po svojih listih, a so se streznili že po prvih ponesrečenih poskusih, ker so izprevideli, da se načelni boj pri nas mora izbojevati, naj bo tu zmaga ali tam. Česar ni bilo mogoče doseči tem možem, naj se posreči g. Iv. Lapajnetu?

Kje hoče iskati g. Lapajne zaslonbo pri izvrševanju svojih naklepov? Pri klerikalni stranki? — Tam ne najde niti enega glasu! Pri narodno napredni stranki? Morebiti najde kakega nerazsodnega in omahljivega kalina, ki se vsede na njegove limanice. Ali ga bo volilo in delalo zanj učiteljstvo? Ne, ker predobro vé, da bi v sedanjih razmerah kopalo jamo samo sebi in lahkomišelnosti pehalo od sebe priznane prijatelje šolstva in učiteljstva. Prihodnji deželni zbor bo gotovo imel sklepati o naših težnjah. Če bomo kaj dosegli, dosegli bomo le s pomočjo naših prijateljev, ki so v taboru narodno napredne stranke. Poslanec — učitelj divjak nam ne bode ničesar pribojeval, ker ne bode imel zaslonbe pri nobeni stranki in bi igral v deželnem zboru najžalostnejšo vlogo. Zato Vas pozivljemo, cenjeni tovariši, da delujete vsi in povsod z vsemi močmi in z vsemi dopustnimi sredstvi za kandidate, ki jih bo priporočal v sporazumljenju volilcev v izvolitev osrednji volilni odbor narodno napredne stranke, v katerem imajo tudi učitelji besedo. Kakor bi radi videli, da bi imeli učitelji nekaj svojih zastopnikov v deželnem zboru, vendar v

sedanjih zmedenih in napetih razmerah najtopleje polagamo na sree tovarišem krško-novomeškega volilnega okraja, kjer se bo šlo za vsak posamezen glas, da naj ne poslušajo kandidata na svojo roko, g. L. Lapajnetu, ker bi bilo to — povdarjamo zopet: pod sedanjimi razmerami — v neizmerno škodo našim interesom. Poslušajmo g. ravnatelja, iz katerih nagibov kandiduje, čujmo njegov program, oziroma manifest:

„Deželnozborske volitve so na Kranjskem razpisane, za kmetske občine na 12. sept., za mesta na 19. sept., kar dela čistim rodoljubom skrbi, da se ne bi vršile tako pohujšljivo kakor lani državnozborske. Radi tega se bodo v krškem okraju potrudili nekateri domoljubi, da ne bi se volilci letos zavzemali ne za klerikalne, ne za liberalne kandidate; kajti prišli so ti domoljubi do prepričanja, da je na eni strani časopisje liberalne stranke na Kranjskem in Goriškem preveč pohujšljivo, na drugi strani pa razodeva časopisje klerikalne stranke preveč sovraštva do svojih sobratov v liberalnem taboru. Zadnji čas je torej, da začno volilci posredovati med tema strankama, kateri sta že radi tega premalo domoljubni, ker imata brata za neprijatelja.“

G. Lapajne se gotovo nadeja, da ga bo podpiralo učiteljstvo, da bo nekak učiteljski kandidat, vendar se v vsem svojem volilnem oklicu niti z besedico ne dotakne šole in učiteljstva. Celotna naša stara sovražnica, klerikalna stranka, ki ima sicer za učiteljstvo samo oslovsko kopito in oslovski most, nas vabi sedaj z milo donečimi glasovi v svoj tabor, a kandidat-učitelj je prezrl popolnoma učiteljski program! Mora že vedeti zakaj. G. Lapajnetu smo dobri prijatelji in tovariši, a najhujši nasprotniki njegovi kandidaturi na podlagi objavljenega programa, ker bi podpiranje take kandidature kazalo našo nerazsodnost, da ne rečemo lahkomišelnost. Upamo in pričakujemo prav zanesljivo, da g. ravnatelj prav zaradi interesov učiteljskega stanu odstopi od kandidature ter zastavi raje svoj vpliv za kandidata, katerega so volilci sami proglasili in kateri je znan prijatelj nove šole in naprednega učiteljstva. Glede na vse to se popolnoma strinjamo s pozivom, ki ga je izdal osrednji volilni odbor narodno napredne stranke, ki se glasi:

„Po Dolenjskem ponuja se blag (?) domoljub, kakor se sam imenuje, za poslanca. On hoče, kakor sam pravi, stranke sprijazniti in hoče naloviti nekoliko kalinov obeh strank. Da se ne bodo dali naši volilci premotiti, naznanjamo jim, da bode napredna stranka dogovorno z najveljavnejšimi možmi iz obeh teh političnih okrajev, za ta okraj postavila svojega kandidata. Volilci zvedeli bodo pravočasno njegovo ime, naj se torej nikakor ne dajo premotiti in naj se ne vežejo na noben način. Kdor ni z nami, je proti nam! Ljubši nam je odkrit nasprotnik, kakor pa neka mlačna tekočina, ki ni ne krop, ne voda.“

Zato vam še enkrat kličemo, tovariši, na delo in na dan volitve vsi na volišče za kandidate, ki so priznani prijatelji nove šole in naprednega učiteljstva, ker imajo v narodno-napredni stranki podporo in zaslonbo!

Regulacija učiteljskih plač v Šleziji.

Dan 17. julija je bil za šlezko učiteljstvo časten dan. Ta dan je bil v šlezkem deželnem zboru sprejet načrt zakona za izboljšanje gmotnega stanja ljudskega učiteljstva. Skoraj deset let se je bojevalo šlezko učiteljstvo za dosego tega namena. Čestokrat so nastali v tem boju prav resni konflikti